

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АКВАРЕЛЬНОГО ЖИВОПISY У МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

БІЛГОРОДСЬКА О., ГРИГОР'ЄВА В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Україна

Акварель – професійний і традиційний образотворчий засіб архітектора. Акварельна техніка є найбільш досконалою для передачі живої архітектурної форми споруди на кресленні. Тому креслення повинні бути чіткими, зрозумілими, виразними, їх графічне виконання повинно базуватися на високих засадах реалістичного мистецтва. Аналізуючи проблему акварельного живопису варто зупинитися на працях Г.Беді, М.Волкова, Ю.Грінберга, Б.Лепікаша, С.Манухова, П.Ревякіна, О.Ріндіна, О.Тріселева, О.Унковського, А.Яшухіна. У цих працях розглянуто загальні поняття технік живопису, методики і технології живопису, композиції в живописі, проаналізовано теорію світла і кольору в живописі і власне в акварельному живописі, питання колориту в акварельному живописі. Архітектор, звертаючись до образотворчої розробки креслення, насамперед повинен визначити його призначення та обрати з усіх численних образотворчих прийомів акварельного живопису такі, які найкраще сприятимуть виразності цього креслення.

Мета – з'ясувати методичні аспекти акварельного живопису у майбутніх архітекторів у художній освіті у закладах вищої освіти.

Завдання:

1. Проаналізувати акварельні фарби та їх властивості.
2. Проаналізувати особливості різноманітних підходів до акварельного живопису у художній підготовці студентів-архітекторів.

Сама назва акварелі походить від латинського слова «аqua», що означає вода, яка в цьому випадку слугує лише розчинником, самі ж фарби готуються з пігменту і єднальної речовини. При виготовленні сполучного компонента використовують рослинні клеї (гуміарабік), для додання фарбам більшої еластичності додаються цукор і гліцерин.

Акварель – дивовижний матеріал, що поєднує одночасно можливості осягнення живописної, колірної організації зображення і графічної, знаково-тональної. Основні риси живопису акварельними фарбами – висока легкість і прозорість. Важливим є технічні можливості матеріалу. Із перших етапів освоєння письма аквареллю потрібно використовувати спеціальний акварельний папір. Необхідно знайомити учнів з властивостями фарб – їх прозорістю. Ці знання є ядром живописної техніки. Прозорість фарби залежить

від структури барвника. Є дрібнозернисті фарби, які повністю розчиняються у воді, лягають гладким прозорим шаром і просвічуються. Грубозернисті фарби, які у воді знаходяться в підвішаному стані, що навіть будучи нанесені тонко, утворюють малопрозорий шар з помітною фактурою крупинок барвника. Фарби, що добре просвітлюються, називають лесировочними, а малопрозорі фарби називають корпусними, тобто такі, що покривають. Їх суміш не може дати рівного тону. З'єднання різнорідних фарб можливе в тому випадку, коли робота робиться одразу, без повторних покриттів, або коли потрібно дати різноманітні колірні переходи. Існують різні підходи до акварельного живопису. Деякі з них, наприклад, класична багатошарова акварель, мають на увазі роботу в певній послідовності, у кілька етапів. Тому велику увагу потрібно приділяти технології ведення живописної роботи. Кожен підхід має свої позитивні сторони і недоліки. З огляду на це, можна ефективніше реалізувати творчі завдання в роботі. До найбільш поширених технік потрібно віднести багатошаровий живопис аквареллю (лесировку), а також роботу по ще не висохлому папері з подальшим проробленням деталей. Суть його полягає в нанесенні невеликої кількості фарби на ще сухий папір. Робота стає найбільш пропрацьованою порівняно з роботою в техніці по ще сирому листі. Багатошарова акварель дає можливість реалістичного зображення, має схожість з олійним живописом, дозволяє домогтися інтенсивності кольору, глибоких тіней, наповнених барвистими рефlekсами, передає м'які повітряні плани і нескінченні далі, цей прийом незамінний у затінених інтер'єрах і віддалених планах панорам.

Нанесення акварелі по ще невисохлому листі у професіоналів прийнято називати живописом «по-мокрому». Суть полягає в тому, що акварельний папір рівномірно змочується водою і розташовується горизонтально (щоб якомога сильніше утримати воду). Акварель «по-мокрому» дозволяє отримати м'які переходи кольорових плям. Цей метод добре використовувати, коли необхідно узагальнювати великі простори, – у пейзажі. У прийомі «álaprîma» фарба розтікається по вологому папері у неповторний спосіб, роблячи картину легкою, повітряною, прозорою, дихаючою. Робота пишеться, як правило, «на одному диханні».

Техніка «álaprîma» – практично одне і те ж, що і робота по ще не висохлому папері. Цей спосіб виробляється достатньо швидко, за один сеанс. Тому велику увагу потрібно приділяти технології ведення живописної роботи. На заняттях необхідно проговорювати всі етапи, їх роль і послідовність, важливо звертати увагу на проміжні стадії, давати більше практичних порад. Необхідно розглянути різні способи ведення живописної роботи: і від плями, і від світлого

до темного, і від темного до світлого, і ведення роботи по планах від першого і від дальнього. Кожен підхід має свої позитивні сторони і недоліки. З огляду на це, можна ефективніше реалізувати творчі завдання в роботі.

Інший варіант, одношарова акварель «по-сухому» дозволяє вести роботу тривалий час з перервами, що дуже зручно в учнівських роботах над натюрмортами. Тут необхідно заздалегідь продумувати колірні поєднання, оскільки підхід не має на увазі виправлень. Робота на сухому папері сприяє достатньому контролю над плинністю і чітким контуром мазків, дозволяє виліпити форму кольором.

Вартий особливої уваги спосіб роботи по фрагментарно зволоженому листі, коли мазок, який захоплює як сухі, так і вологі частини паперу, набуває неповторних обрисів, поєднавши в собі чіткі графічні контури в сухих місцях з тими, що розтеклися, у зволжених. Змішана техніка акварелі показує, що цікаво враховувати ступінь вологості кисті. Коли потрібно зобразити плавні переходи між кольорами або покрити значну площу малюнка одним кольором, застосовують заливки, якщо потрібно використати кольори, що плавно переходять один в одного, – градієнтну розтяжку. Мазок віджатим пензлем при малюванні «по-мокрому» дозволяє краще контролювати плинність фарби, а при малюванні «по-сухому» такий мазок покриває папір частково, «прослизуючи» по рельєфній поверхні паперу, що створює специфічну графіку і представляє особливий інтерес для конкретних творчих завдань. А мокра кисть підходить для заливок, розтяжок, відмивок. Коли потрібно залишити білі місця (відблиски на предметах, сніг), використовують резерваж. За допомогою акварельного живопису умовне лінійне креслення перетворюється в реальний образ майбутнього будівництва. Архітектурне креслення – це особливий вид художнього зображення, що має точний, тонкий і виразний контур, живу світлотінь і колорит. Коли споруда викреслена в одних лініях, у ній важко розібратися іноді навіть фахівцеві.

Методика акварельного живопису полягає у візуальному відображенні на площині основних теоретичних постулатів організації композиційного простору. Акварельні техніки вирішують ці завдання і наочно демонструють взаємодію тональних і колірних характеристик усіх елементів композиції. Така робота привчає нас до зосередженості і уважності у творчості. Техніка акварельного обробки креслення може бути успішною лише в тому випадку, якщо вона спирається на реалістичний живопис, слід її правилами і закономірностям.